

ONDERZOEK ACCREDITATIESTELSEL 2017

Het accreditatiestelsel staat centraal in de kwaliteitsborging van het hoger onderwijs. De inspectie ziet toe op het functioneren ervan. We beogen met ons toezicht bij te dragen aan een verdere ontwikkeling van het accreditatiestelsel, en daarmee aan het behoud en de versterking van het maatschappelijk vertrouwen in de kwaliteit van het hoger onderwijs.

We onderzoeken de kwaliteit van het accreditatiestelsel en de factoren die het functioneren ervan bevorderen en belemmeren. In ons onderzoek betrekken we in gang gezette wijzigingen zoals het beoordelingskader 2016, de pilot Instellingsaccreditatie en het Wetsvoorstel accreditatie Op Maat. Aandachtspunten in het onderzoek zijn o.a. de gedifferentieerde oordelen, de clusterwijze visitatie, de positie van de evaluatiebureaus, de ambities t.a.v. transparantie, stimulerende werking en accreditatielasten.

Achtergrond

Eerder toezicht

De inspectie houdt al sinds de invoering van accreditatie toezicht op het functioneren van het stelsel. Het laatste onderzoeksrapport dateert van 2013. Het huidige onderzoek is opgenomen in de Informatie-afspraken.

Wettelijk kader

Het toezicht op het accreditatiestelsel is gebaseerd op art. 3.2, lid c van de WOT¹: 'De inspectie heeft mede als taak 'het onderzoeken en bevorderen van de kwaliteit van het stelsel van hoger onderwijs, met inbegrip van het stelsel van accreditatie (...).' Het accreditatiestelsel zelf is geregeld in hoofdstuk 5a van de WHW en verder door het accreditatieorgaan, de Nederlands Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO), uitgewerkt in accreditatiekaders en onderliggende instrumenten.

Reikwijdte

Het onderzoek betreft het Nederlandse accreditatiestelsel. Dit toezicht betreft geen toezicht op de NVAO, op de evaluatiebureaus of op de interne kwaliteitszorg van instellingen, maar op het functioneren van het accreditatiestelsel als geheel². Vanzelfsprekend vormen de NVAO, de evaluatiebureaus en instellingen wel belangrijke informatiebronnen voor het functioneren van het stelsel.

Werkwijze

Wat onderzoeken we?

Het accreditatiestelsel kent beoordelingen van opleidingen, van bijzondere kenmerken en de instellingstoets kwaliteitszorg (ITK).

Elke beoordeling start met een zelfevaluatie van een opleiding of instelling. De instelling vraagt veelal een evaluatiebureau om het accreditatieproces te begeleiden. Een onafhankelijk panel voert in opdracht van de instelling een visitatie uit op basis van het beoordelingskader van de NVAO. Het visitatierapport is de basis voor het besluit door de NVAO.

¹ Wet op het onderwijstoezicht

² Toezicht op de NVAO is volgens het Accreditatieverdrag tussen de ministers van onderwijs van Nederland en Vlaanderen voorbehouden aan het Comité van Ministers. Daarnaast gelden de bepalingen in de Kaderwet ZBO (Zelfstandig Bestuursorgaan).

Dit onderzoek betreft het samenspel van instellingen, evaluatiebureaus, panels en de NVAO aan de hand van de accreditaties die uitgevoerd zijn met het beoordelingskader 2014.

Hoe onderzoeken we?

We hanteren voor de beoordeling van het functioneren van het accreditatiestelsel een aantal kwaliteitsstandaarden. De standaarden betreffen: informatievoorziening, onafhankelijkheid, deskundigheid, validiteit en betrouwbaarheid, zorgvuldigheid, kwaliteitsborging, de stimulerende werking, transparantie, accreditatielasten, dekking en wettelijke vereisten. De standaarden en het toezicht op het stelsel zijn vastgelegd in een toezichtkader:

<https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/toezichtkaders/documenten/publicaties/2014/09/01/toezichtkader-accreditatiestelsel-hoger-onderwijs>

Onderzocht wordt of de systematiek van het beoordelingsproces, het daarop volgend besluitvormingsproces en de bereikte effecten aan de standaarden uit ons toezichtkader voldoen.

Het onderzoek bestaat uit:

- Documentanalyse. We analyseren documenten van de NVAO, evaluatiebureaus, het ENQA rapport (verwacht september 2017);
- Gesprekken met NVAO, evaluatiebureaus, koepelorganisaties, studentorganisaties, ho instellingen en andere betrokkenen in het accreditatiestelsel;
- Vragenlijsten voor opleidingen beoordeeld met het beoordelingskader 2014 (tussen 2014 en maart 2017) in het hbo en wo, bekostigd en niet bekostigd;
- Casestudies. Bij de casestudies zullen we documenten van enkele (drie-zes) geselecteerde opleidingen analyseren en gesprekken voeren met de NVAO, met leden van het panel en met enkele direct betrokkenen (bijvoorbeeld leidinggevendenden, docenten, studenten) van de geselecteerde opleidingen of instellingen. Doel is het beoordelingsproces in beeld te brengen. Het betreft dus geen herhaling van het panelonderzoek en besluitvorming door de NVAO);
- Rondetafelbijeenkomsten over specifieke onderwerpen die naast de vragenlijst nog verdere verduidelijking behoeven.

Planning en rapportages

Het onderzoek loopt van januari 2017 tot voorjaar 2018. Het openbare eindrapport wordt aangeboden aan de minister van OCW. Over de uitkomsten van het onderzoek naar het accreditatieproces voert de inspectie overleg met de minister.

Klankbordgroep

Een klankbordgroep adviseert de inspectie over de onderzoekopzet en -uitvoering en over de rapportage. Deze klankbordgroep bestaat uit leden van koepelorganisaties (VH, VSNU, NRTO), studentorganisaties (ISO en LSVb), NVAO, evaluatiebureaus en OCW.

Contact

Mocht u vragen over, of suggesties voor dit onderzoek hebben, dan stellen we het op prijs als u contact opneemt met de projectleider van het onderzoek, inspecteur Martine Pol-Neefs, m.pol@owinsp.nl